

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

Бана Милосављевића 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910; 228-920

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910; 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ
о стању у сектору осигурања
Републике Српске
за период од 01.01.2011. до 30.06.2011. године

Број: УО-16/11
Датум: 26. август 2011. године

Бања Лука, август 2011. године

САДРЖАЈ

УВОД	3
1. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР ЗА ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ....	4
2. УЧЕСНИЦИ НА ТРЖИШТУ ОСИГУРАЊА	5
2.1. Друштва за осигурање	5
2.1.1. Власничка структура	5
2.1.2. Људски ресурси.....	6
2.2. Посредници у осигурању	7
2.3. Заштитни фонд Републике Српске.....	7
2.4. Омбудсман у осигурању - заштита потрошача	8
3. ПОРТФЕЉ ОСИГУРАЊА	9
3.1. Обрачуната премија	9
3.2. Структура премије	11
3.3. Тржишно учешће	13
4. РЈЕШАВАЊЕ ОДШТЕТНИХ ЗАХТЈЕВА.....	15
4.1. Животно осигурање	15
4.2. Неживотно осигурање	15
5. БИЛАНСНА СУМА И БИЛАНСНА СТРУКТУРА	18
5.1. Биланс стања.....	19
5.2. Биланс успјеха	25
6. ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА	28
○ ЗАКЉУЧАК.....	30

УВОД

Тржиште осигурања у Републици Српској у институционалном смислу обухвата:

- 11 друштава за осигурање из Републике Српске
- 9 филијала друштава за осигурање из Федерације Босне и Херцеговине које послују у Републици Српској,
- Омбудсман у осигурању и
- Заштитни фонд Републике Српске.

Регулаторну и надзорну улогу на тржишту осигурања има Агенција за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција).

У првој половини 2011. године у Републици Српској 11 друштава за осигурање остварило је обрачунату премију од 62,9 милиона КМ. Укупна пословна актива сектора осигурања износила је на дан 30.06.2011. године 250,7 милиона КМ. Са укупним нето добитком (укључујући и добитке директно у капиталу) од 7,2 милиона КМ је пословало 9 друштава за осигурање, а губитак од 3,1 милиона КМ (укључујући и губитке директно у капиталу) исказала су 2 друштва. У овој дјелатности било је запослено 1.207 радника.

Извјештај о стању у сектору осигурања у Републици Српској за 01.01.-30.06.2011. године, је припремљен на основу анализе достављених финансијских извјештаја друштава за осигурање за прво полугодиште 2011. године, прикупљених статистичких и других података иведеног надзора над пословањем друштава за осигурање, а у складу са чланом 9. Закона о друштвима за осигурање („Службени гласник РС“ број: 17/05, измјене 01/06,64/06, 74/10).

1. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР ЗА ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Друштва за осигурање у Републици Српској у свом пословању примјењују више различитих системских прописа, што представља основни законодавни оквир, како за њихово функционисање, тако и за провођење надзора.

Надзор финансијских услуга осигурања, који у складу са својим законским овлашћењима, врши Агенција, је специфичан и прилагођен правилима осигуравајуће струке, па се као такав сматра примарним надзором у осигурању, али због укупног корпоративног и финансијског статуса друштава за осигурање овај надзор се употпуњује и другим аспектима надзора у РС, који врше друге надзорне институције.

Поменути законодавни оквир тржишта осигурања у Републици Српској чинили су слиједећи прописи:

1. Закон о друштвима за осигурање („Службени гласник РС“ број: 17/05, измјене 01/06, 64/06 и 74/10),
2. Закон о осигурању од одговорности за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности – Пречишћени текст („Службени гласник РС“ број: 102/09),
3. Закон о посредовању у осигурању („Службени гласник РС“ број: 17/05, измјене 64/06 и 106/09),
4. Закон о привредним друштвима („Службени гласник РС“ број: 127/08, измјене 58/09),
5. Закон о рачуноводству и ревизији РС („Службени гласник РС“ број: 36/09 и 52/11),
6. Закон о тржишту хартија од вриједности („Службени гласник РС“ број: 92/06, измјене 34/09),
7. Закон о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, Службени гласник РС“ број: 17/93, 03/96, 39/03, 74/04),
8. Закон о Агенцији за осигурање у БиХ („Службени гласник БиХ“ број: 12/04),
9. Подзаконски прописи које је Агенција усвојила на основу закона из области осигурања и добровољног пензијског осигурања.

Поред тога, Законом о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима, надлежност у овој области повјерена је Агенцији која је усвојила потребне подзаконске акте за функционисање ове врсте фондова. У Републици Српској још није успостављен ниједан добровољни пензијски фонд.

Самим законом, а и подзаконским актима Агенције, уведена су правила и стандарди пословања друштава за осигурање. Друштва су обавезана да испуњавају капиталне захтјеве и поштују правила солвентности и ликвидности. Прописана су правила и минимални стандарди за обрачун техничких резерви друштава за осигурање, за које се мора обезбиједити адекватно квантитативно и квалитативно покриће у имовини, правила за заштиту потрошача, за извјештавање, минимални стандарди рачуноводствене ревизије, као и садржаји рачуноводствених, ревизорских и актуарских извјештаја.

2. УЧЕСНИЦИ НА ТРЖИШТУ ОСИГУРАЊА

2.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске је у првој половини 2011. године пословало 11 друштава за осигурање, која су према дјелатности осигурања, сједишту и већинском власништву над основним капиталом, представљена у наредној табели:

Табела број 1: Друштва за осигурање

Р.бр.	НАЗИВ ДРУШТВА	СЈЕДИШТЕ	ВЕЋИНСКО ВЛАСНИШТВО
НЕЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ			
1.	Бобар осигурање а.д.	Бијељина	домаће
2.	д.д. Брчко-гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање а.д.	Милићи	домаће
4.	Крајина осигурање а.д.	Бања Лука	домаће
5.	Микрофин осигурање а.д.	Бања Лука	домаће
6.	Нешковић осигурање а.д.	Бијељина	домаће
7.	Осигурање Аура а.д.	Бања Лука	домаће
8.	Триглав Крајина Копаоник а.д.о.	Бања Лука	страно
КОМПОЗИТНА ДРУШТВА (ЖИВОТНО И НЕЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ)			
9.	Јахорина осигурање а.д.	Пале	страно
10.	Дунав осигурање а.д.	Бања Лука	страно
11.	Grawe осигурање а.д.	Бања Лука	страно

Извор: Регистри Агенције

Од 11 друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, 8 друштава је обављало искључиво послове неживотног осигурања.

Са стањем на дан 30.06.2011. године на подручју РС послује 9 филијала друштава за осигурање из ФБиХ, док 5 друштава из РС има дозволу за филијале у ФБиХ, а што обезбјеђује функционисање јединственог економског простора БиХ у дјелатности осигурања.

2.1.1. Власничка структура

Према структури власништва над основним капиталом, у првом полугодишту 2011. године 7 друштава је било у већинском домаћем власништву, док су 4 друштва за осигурање била у већинском иностраном власништву.

У наредној табели даје се преглед власничке структуре у друштвима за осигурање:

Табела број 2: Власничка структура у друштвима за осигурање на 30.06.2011. године

Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу (%)	Учешће у укупној пословној активи (%)	Учешће у бруто фактурисаној премији (%)
Већинско домаће приватно власништво	6	58,35	45,99	48,87
Већинско домаће државно власништво	1	6,36	7,16	5,19
Већинско страно власништво	4	35,29	46,86	45,93
Укупно	11	100	100	100

Извор: Извјештаји друштава

Државно власништво над основним капиталом, према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности-књизи акционара, постоји у Крајина осигурању а.д, и то у проценту од 70,45% (обичне акције) и Осигурању Аура а.д. Бања Лука (приоритетне акције) у проценту од 49,95%. У осталим друштвима нема државног власништва у структури капитала, али у Јахорина осигурању а.д. је евидентирана државна имовина (грађевински објекти) коју ово друштво користи, а што је књижено у ванбилансној евиденцији друштва.

2.1.2. Људски ресурси

На дан 30.06.2011. године у сектору осигурања Републике Српске било је запослено укупно 1.373 радника, и то у друштвима за осигурање из Републике Српске 1.207 радника и филијалама друштава из ФБиХ 166 радника. У односу на претходну годину број запослених је повећан за 158 радника или 13%, од тога у друштвима за осигурање из Републике Српске запослено је 113 више радника или 10,33% , док је у филијалама друштава из ФБиХ запослено 45 више радника или 37,19%. У последње три године је на тржишту осигурања присутна тенденција раста броја запослених и побољшања квалификационе структуре, а што се илуструје наредном табелом:

Табела број 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање из РС

КВАЛИФИКАЦИЈА	Стање на дан 30.06.2009.		Стање на дан 30.06.2010.		Стање на дан 30.06.2011.		ИНДЕКС 2011/10
	број	%	број	%	број	%	
НК	5	0,54	3	0,27	5	0,41	166,67
ПК	1	0,11	1	0,09	2	0,17	200,00
НС	6	0,65	7	0,64	4	0,33	57,14
КВ	56	6,03	59	5,39	84	6,96	142,37
ССС	485	52,21	622	56,86	652	54,02	104,82
ВКВ	14	1,51	15	1,37	12	0,99	80,00
ВШС	104	11,19	86	7,86	106	8,78	123,26
ВСС	239	25,73	281	25,69	319	26,43	113,52
МР	16	1,72	18	1,65	20	1,66	111,11
ДР	3	0,32	2	0,18	3	0,25	150,00
УКУПНО	929	100	1094	100,00	1207	100,00	110,33

Извор: Извјештаји друштава

Са стањем на дан 30.06.2011. године у Регистар овлашћених актуара код Агенције уписано је 18 лица. Улога актуара значајна је у смислу контроле пословања друштава за осигурање у складу са прописима и актуарском струком, те доприноси развоју тржишта осигурања.

2.2. Посредници у осигурању

Закључно са 30.06.2011. године у Регистар посредника у осигурању код Агенције уписана су укупно 146 заступника - физичка лица, 28 предузетничких радњи, 9 друштава за заступање из Републике Српске и 5 друштва за заступање – филијале из ФБиХ.

Агенција је у извјештајном периоду организовала и стручни испит потребан за добијање овлашћења за обављање послова посредовања у осигурању. У редовном испитном року стручни испит је положило 238 кандидата.

2.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске је успостављен Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности, као посебно правно лице, чија је надлежност да покрива штете које претрпе жртве саобраћајних незгода, које не могу бити надокнађене системом обавезног осигурања од аутоодговорности. Сва друштва за осигурање која обављају осигурање од аутоодговорности, су по закону чланови Заштитног фонда и имају обавезу уплате доприноса Фонду, сразмјерно оствареној премији од осигурања од аутоодговорности.

Табела број 4: Приходи Заштитног фонда

- у КМ

Врста прихода	01.01.-30.06.2010.	01.01.-30.06.2011.
Пословни приходи	946.274	875.060
Остали приходи и приходи од камата	278	536
Укупно	946.552	875.596

Извор: Извјештај Заштитног фонда

У наредној табели се даје преглед рјешавања и исплате одштетних захтјева из надлежности Заштитног фонда у првој половини 2011. године:

Табела број 5: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду на 30.06.2011. године

Одштетни захтјеви	30.06.2010.	30.06.2011.
1. Број пријављених захтјева	227	195
2. Број пренесених из претходног периода	174	172
3. Укупан број захтјева (1+2)	401	367
4. Број одбијених захтјева	46	48
5. Број обрађених захтјева без одбијених	184	144
6. Број исплаћених захтјева	178	142
7. Износ исплаћених захтјева (КМ)	628.752	397.836

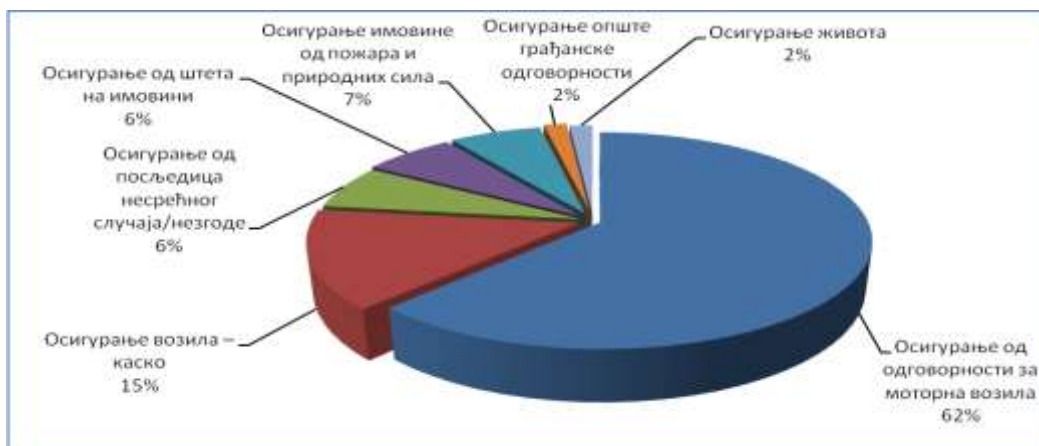
Извор: Извјештај Заштитног фонда

2.4. Омбудсман у осигурању - заштита потрошача

Агенција се заштитом потрошача бавила непосредно и преко Омбудсмана у осигурању.

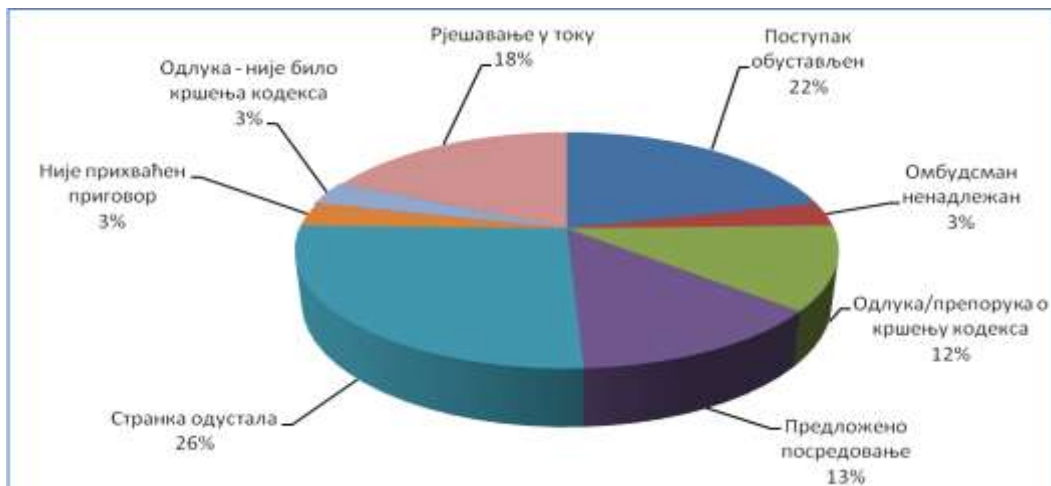
Канцеларија Омбудсмана у осигурању основана је, као самостална организациона јединица при Агенцији, са циљем заштите легитимних права и интереса осигураника, корисника осигурања и трећих оштећених лица у случају спорних односа, насталих из основа осигурања са друштвима за осигурање и рјешавања спорова вансудским путем.

У периоду 01.01. до 30.06.2011. године Канцеларија Омбудсмана за примила је 61 предмет. У наредним графиконима дата је структура приговора по врстама осигурања и начину рјешавања.

Извор: База података Агенције

Графикон број 1: Структура приговора по врстама осигурања

Извор: База података Агенције

Графикон број 2: Структура рјешавања по приговорима

Детаљнији подаци о раду Омбудсмана у осигурању се налазе у Извјештају о раду Агенције за 30.06.2011. године.

3. ПОРТФЕЉ ОСИГУРАЊА

3.1.Обрачуната премија

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске, укључујући и филијале из ФБиХ, у првој половини 2011. године је износила 72.913.429 КМ, односно већа је за 6.049.574 КМ или 9% у односу на исти период претходне године.

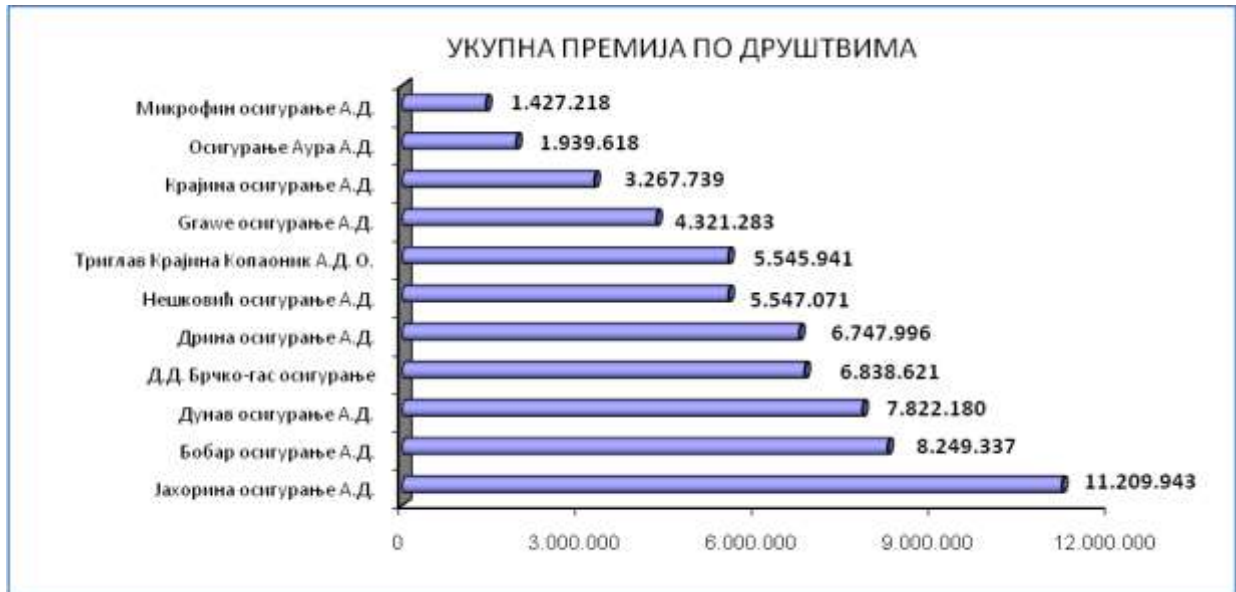
Друштва за осигурање из РС су остварила премију у износу од 62.916.945 КМ или 86,29% од укупне премије. Обрачуната премија већа је за 4.441.159 КМ или 7,59% у односу на претходну годину. На територији ФБиХ ова друштва су, путем филијала, остварила премију у износу од 4.934.101 КМ или 7,84% од укупне обрачунате премије.

У наставку се даје преглед обрачунате премије по друштвима за осигурање из РС:

Табела број 6: Обрачунате премије по друштвима у периоду 2009-2011. година - у КМ

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА	I-VI 2009. ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА У КМ	%	I-VI 2010. ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА У КМ	%	I-VI 2011. ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА У КМ	%	ИНДЕКС 2011/10
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1	Бобар осигурање А.Д.	9.472.010	16,70%	7.744.109	13,24%	8.249.337	13,11%	106,52
2	Д.Д. Брчко-гас осигурање	4.386.435	7,73%	5.482.517	9,38%	6.838.621	10,87%	124,74
3	Граве осигурање А.Д.	9.140	0,02%	8.930	0,02%	10.185	0,02%	114,06
4	Дрина осигурање А.Д.	5.623.682	9,92%	6.215.850	10,63%	6.747.996	10,73%	108,56
5	Дунав осигурање А.Д.	9.125.015	16,09%	8.124.451	13,89%	7.709.037	12,25%	94,89
6	Јахорина осигурање А.Д.	10.107.043	17,82%	12.106.665	20,70%	10.971.474	17,44%	90,62
7	Крајина осигурање А.Д.	3.678.498	6,49%	3.297.624	5,64%	3.267.739	5,19%	99,09
8	Микрофин осигурање А.Д.	422.848	0,75%	937.021	1,60%	1.427.218	2,27%	152,31
9	Нешковић осигурање А.Д.	5.751.162	10,14%	5.351.069	9,15%	5.547.071	8,82%	103,66
10	Осигурање Аура А.Д.	857.260	1,51%	841.172	1,44%	1.939.618	3,08%	230,59
11	Триглав Крајина Копаоник А.Д.О.	3.690.923	6,51%	4.419.881	7,56%	5.545.941	8,81%	125,48
	УКУПНО НЕЖИВОТНА	53.124.016	93,67%	54.529.290	93,25%	58.254.236	92,59%	106,83
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1	Граве осигурање А.Д.	3.587.934	6,34%	3.824.379	6,54%	4.311.097	6,85%	112,73
2	Дунав осигурање А.Д.			10.827	0,02%	113.143	0,18%	1045,01
3	Јахорина осигурање А.Д.			111.290	0,19%	238.469	0,38%	214,28
	УКУПНО ЖИВОТНА	3.587.934		3.946.496	6,75%	4.662.709	7,41%	118,15
	УКУПНА ПРЕМИЈА	56.711.950	100,00%	58.475.786	100,00%	62.916.945	100,00%	107,59

Извор: Извјештаји друштава

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 3: Остварена премија/по друштвима за осигурање

У првом полугодишту 2011. године, у односу на исти период претходне, осам друштава је забиљежило пораст обрачунате премије, док је код три друштва премија смањена. Највећи процентуални раст премије код неживотних осигурања су остварила друштва: Осигурање Аура а.д, Микрофин осигурање а.д. и Триглав Крајина Копаоник а.д.о. Када је ријеч о животном осигурању, сва три друштва, која имају дозволу за ову врсту осигурања, су остварила повећање премије, а највећи пораст је код Дунав осигурање а.д.

У наредној табели се даје преглед премије филијала друштава из ФБиХ на тржишту осигурања у РС у првој половини 2011. године:

Табела број 7: Обрачунате премије по филијалама друштава из ФБиХ 2011. години - у КМ

Р.Б.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИЗ ФБИХ КОЈЕ ПОСЛУЈУ У РС	I-VI 2010. ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА У КМ	%	I-VI 2011. ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА У КМ	%	ИНДЕКС 2011/10
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА ФБИХ						
1	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1.582.008,00	18,86%	661.417	6,62%	42
2	Camelija osiguranje d.d.	107.608,00	1,28%	58.637	0,59%	54
3	Croatia osiguranje d.d.	372.282,34	4,44%	409.696	4,10%	110
4	Euroherc osiguranje d.d.	1.610.498,00	19,20%	1.928.939	19,30%	120
5	Merkur BH osiguranje	62.424,40	0,74%	72.521	0,73%	116
6	Sarajevo osiguranje d.d.	573.303,97	6,83%	1.543.451	15,44%	269
7	Uniqua osiguranje d.d.	755.958,00	9,01%	1.328.899	13,29%	176
8	VGT osiguranje d.d.	1.609.796,00	19,19%	632.825	6,33%	39
9	Zovko osiguranje d.d.	143.102,15	1,71%	985.880	9,86%	689
	УКУПНО НЕЖИВОТНА ФБИХ	6.816.981	81,27%	7.622.266	76,25%	112
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА ФБИХ						
					0,00%	
1	Croatia osiguranje d.d.	10.760,76	0,13%	15.465	0,15%	144
2	Merkur BH osiguranje	1.505.839,56	17,95%	2.064.979	20,66%	137
3	Uniqua osiguranje d.d.	54.487,61	0,65%	293.774	2,94%	539
	УКУПНО ЖИВОТНА ФБИХ	1.571.088	18,73%	2.374.219	23,75%	151
	УКУПНА ПРЕМИЈА ФБИХ	8.388.069	100,00%	9.996.484	100,00%	119

Извор: Извјештаји филијала

Филијале друштава за осигурање из ФБиХ, на територији РС, су оствариле премију у износу од 9.996.484 КМ, од чега се 76,25% односи на неживотно осигурање, а 23,75% на животно осигурање.

У наставку овог Извјештаја користиће се искључиво подаци и показатељи о друштвима за осигурање из Републике Српске.

3.2. Структура премије

У сљедећој табели је представљена структура обрачунате премије према врстама осигурања у периоду 30.06.2009. до 30.06.2011. године, с тим да се категорија „остало„ односи на 13 група неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују испод једног процента.

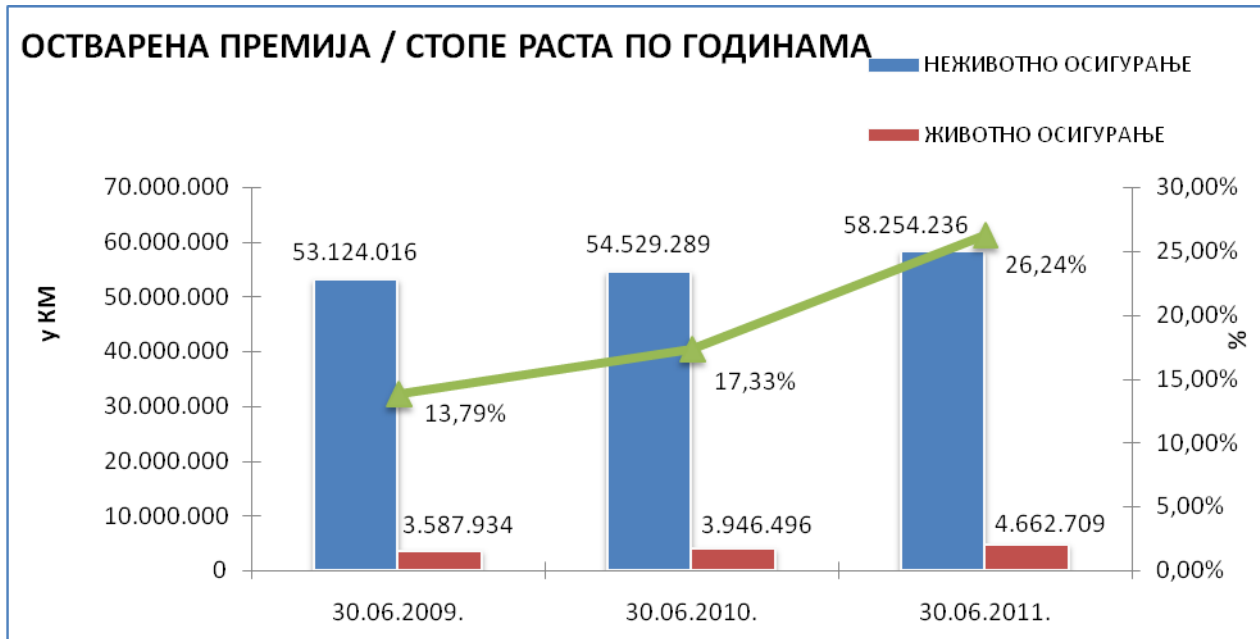
Табела број 8: Обрачуната премија према врстама осигурања - у КМ

Врста осигурања	30.06.2009.		30.06.2010.		30.06.2011.		Индекс 11/10
	Износ	Удио (%)	Износ	Удио (%)	Износ	Удио (%)	
Осигурање незгоде	3.579.554	6,31%	3.402.718	5,82%	3.990.148	6,34%	117,26
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	3.384.635	5,97%	4.229.744	7,23%	4.445.778	7,07%	105,11
Осигурање имовине од пожара и природних сила	2.944.546	5,19%	3.143.658	5,38%	3.348.407	5,32%	106,51
Осигурање осталих штета на имовини	2.248.698	3,97%	3.921.025	6,71%	3.208.588	5,10%	81,83
Осигурање од одговорности за м/в	39.910.623	70,37%	38.945.345	66,60%	42.290.053	67,22%	108,59
Остало	1.055.960	1,86%	886.799	1,52%	971.262	1,54%	109,52
Укупно неживотна	53.124.016	93,67%	54.529.289	93,25%	58.254.236	92,59%	106,83
Животно осигурање	3.587.934	6,33%	3.946.495,66	6,75%	4.662.709	7,41%	118,15
Укупно	56.711.950	100,00%	58.475.785	100,00%	62.916.945	100,00%	107,59

Извор: Извјештаји друштава

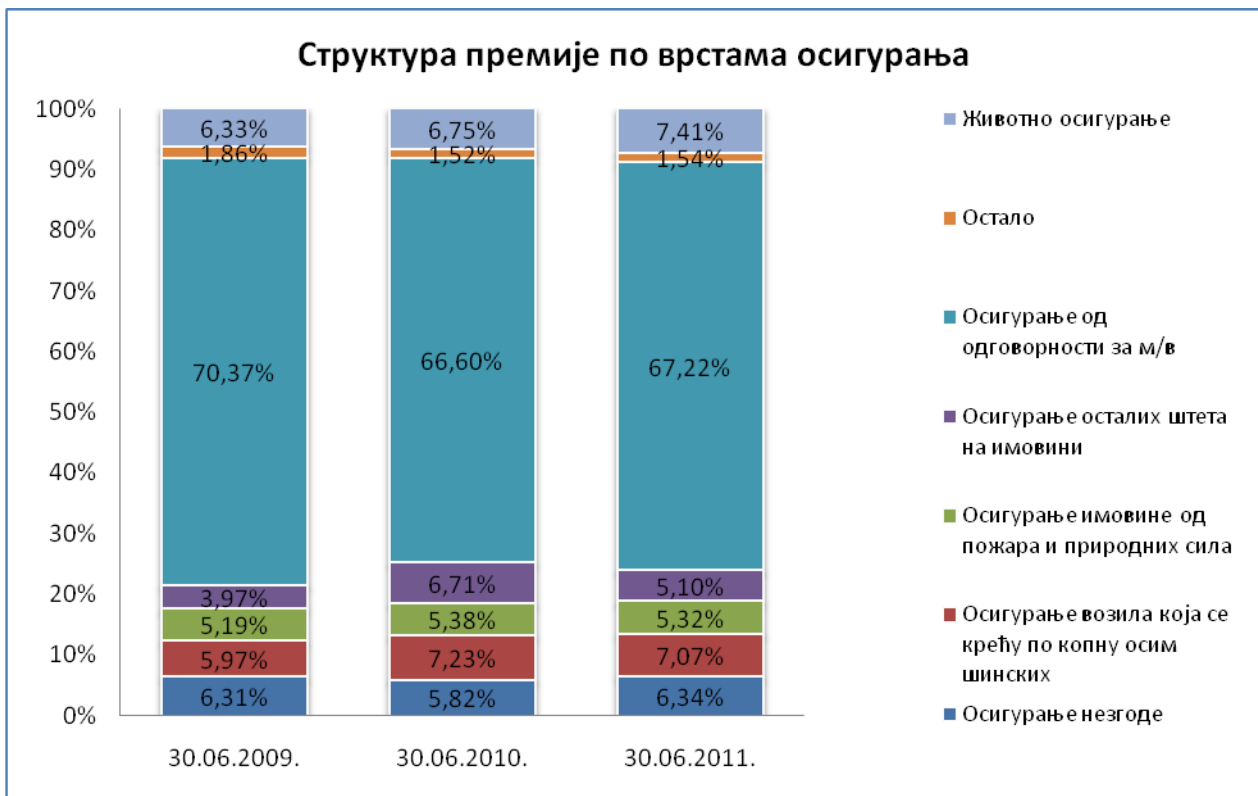
Животно осигурање је, у односу на претходну годину, остварило пораст обрачунате премије, како номинално, тако и процентуално у смислу учешћа у укупно обрачунатој премији. У протеклом петогодишњем периоду, колико Агенција води статистику тржишта осигурања, карактеристичан је позитиван трен бржег раста премије животног од неживотног осигурања.

У наставку се даје низ графичких илустрација структуре бруто премије у РС.

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 4: Остварена премија/стопа раста по годинама

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 5: Структура премије

Презентовани подаци показују да осигурање од аутоодговорности, са учешћем у укупној премији у проценту од 67,22%, и даље доминира, што указује на неразвијеност тржишта осигурања Републике Српске.

У наредној табели налазе се подаци о учешћу обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији за претходне три године:

Табела број 9: Удио обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији - у КМ

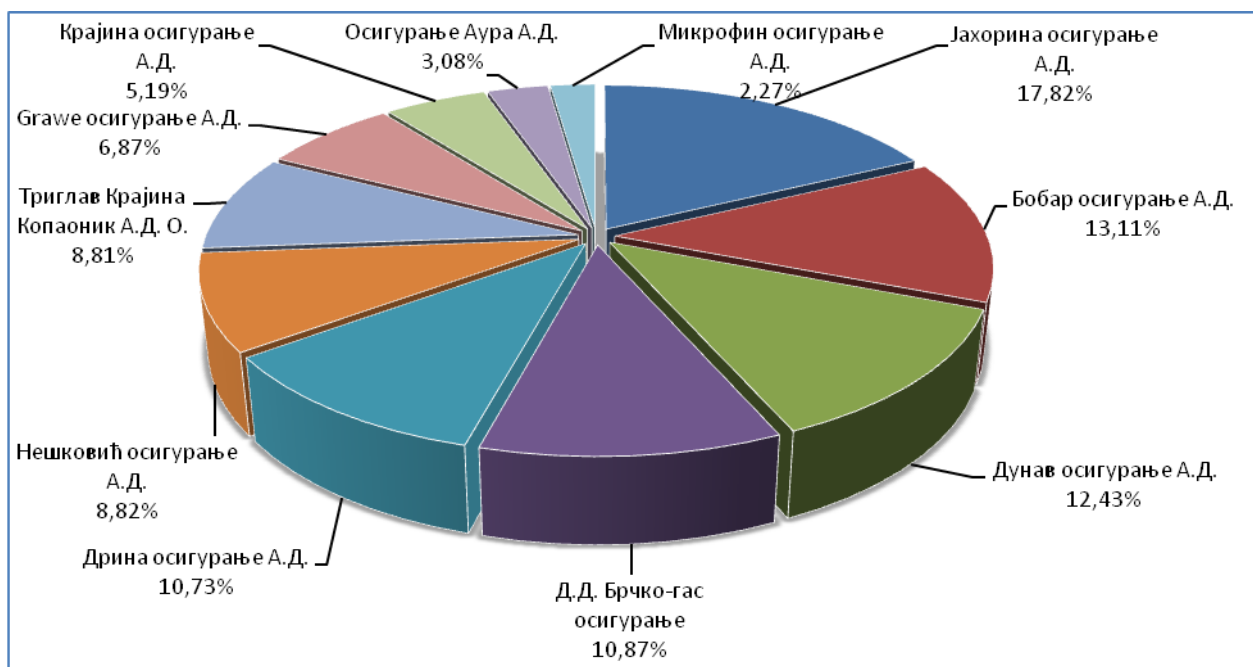
Врста осигурања	30.06.2009.	Удио (%)	30.06.2010.	Удио (%)	30.06.2011.	Удио (%)	Индекс 11/10
Обавезно	43.483.046	76,67	42.357.578	72,44	46.312.734	73,61	109,34
Необавезно	13.228.904	23,33	16.118.208	27,56	16.604.211	26,39	103,02
УКУПНО	56.711.950	100,00	58.475.786	100,00	62.916.945	100,00	107,59

Извор: Извјештаји друштава

Из наведене табеле је видљиво је да се у првој половини 2011. године настављају позитивне промјене у структури осигурања, односно расте удио необавезних осигурања у укупној премији.

3.3.Тржишно учешће

У наредном графикану дат је преглед тржишног учешћа друштава за осигурање из РС у укупној премији:

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 6: Учешће друштава на тржишту РС у периоду I-VI 2011. године

Степен концентрације тржишта, дат је на сљедећем прегледу по реер групама, а у односу на исти период претходне године се промијенио у корист друштава која имају појединачно учешће на тржишту између 10 и 15%, а смањен је код оних од 5-10%.

Табела број 10: Учешће друштава у укупној премији према реер групама

Учешће	Учешће друштава у укупној премији према реер групама					
	30.06.2009.		30.06.2010.		30.06.2011.	
	Укупно учешће %	Број друштава	Укупно учешће %	Број друштава	Укупно учешће %	Број друштава
до 5%	2,26%	2	3,04%	2	5,35%	2
5-10%	36,99%	5	38,28%	5	29,69%	4
10-15%	10,14%	1	37,79%	3	47,14%	4
преко 15%	50,61%	3	20,89%	1	17,82%	1

Извор: Извјештаји друштава

Herfindahl Hirschman-ов индекс, такође представља мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Индекс се повећава уколико се смањује број друштава учесника на тржишту, те ако је разлика између појединачних учешћа у оствареној премији све већа. Уколико би постојало само једно друштво које се бави осигурањем, индекс би износио 10.000 (учешће на тржишту 100%, односно индекс је $100 \cdot 100 = 10.000$). У супротном, уколико би било много друштава која се баве осигурањем са сразмјерно ниским учешћем, индекс би био близу 0, што би указивало да на тржишту постоји савршена конкуренција. За Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 се сматра да на тржишту постоји умјерена концентрација. Herfindahl Hirschman-ов индекс у првој половини 2011. године износи 1.121 поен, што је у односу на исти период 2010. године ниже за 106 поена. На основу петогодишњег праћења овог индекса, може се констатовати да тржиште осигурања Републике Српске карактерише умјерена концентрација.

4. РЈЕШАВАЊЕ ОДШТЕТНИХ ЗАХТЈЕВА

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштетних захтјева, посебно за животно и неживотно осигурање.

4.1. Животно осигурање

Код животног осигурања, евидентирано је 47 неријешених (резервисаних) одштетних захтјева на дан 31.12.2010. године, што уз 359 одштетних захтјева пријављених у току године укупно чини 406 одштетних захтјева у првој половини 2011. године. Од укупног броја одштетних захтјева позитивно је ријешено 328 одштетних захтјева, док је 9 одштетних захтјева одбијено, односно ријешено негативно.

Сагласно наведеном, стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева код животног осигурања, посматрана као однос броја укупно ријешених (укључујући и одбијене захтјеве, као негативно ријешене) и броја укупно евидентираних одштетних захтјева је износила 83%, док је у истом периоду претходне године стопа ефикасности рјешавања одштетних захтјева износила 87,19%.

Вриједност 328 позитивно ријешених одштетних захтјева износила је 756.745 КМ, а неисплаћен је један одштетни захтјев у износу од 1.600 КМ, те је стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева код животног осигурања у првој половини 2011. године износи 99,70%

4.2. Неживотно осигурање

Код неживотног осигурања, евидентирано је 4.506 неријешених (резервисаних) одштетних захтјева на дан 31.12.2010. године, па је уз 9.823 одштетних захтјева пријављених у току године у 2011. године било укупно 14.329 одштетних захтјева, што је повећање у односу на исти период претходне године од 2,58%.

У наредним табелама дати су упоредни полугодишњи подаци за период 2009. - 2011. године, а који показују рјешавање и исплату одштетних захтјева код неживотног осигурања.

Табела број 11: Број одштетних захтјева у неживотном осигурању

Одштетни захтјеви (неживотно осигурање)	01.01.-30.06.2009.	01.01.-30.06.2010.	01.01.-30.06.2011.	Индекс 2011/10
	Пријављено одштетних захтјева	9.656	10.066	9.823
Неријешени (резервисани) одштетни захтјеви на почетку године	3.619	3.903	4.506	115,45
Укупно одштетних захтјева	13.275	13.969	14.329	102,58

Извор: Извјештаји друштва

Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева као однос броја укупно ријешених (укључујући и одбијене захтјеве, као негативно ријешене) и броја укупно евидентираних одштетних захтјева за неживотно осигурање приказана је у сљедећој табели:

Табела број 12: Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева код неживотног осигурања

Одштетни захтјеви (неживотно осигурање)			01.01.- 30.06.2009.	01.01.- 30.06.2010.	01.01.- 30.06.2011.	Индекс 2011/10
Укупно ријешени одштетни захтјеви	Позитивно ријешени	1	8.438	8.782	8.466	96,40
	Одбијени	2	817	990	949	95,86
Укупно одштетних захтјева		3	13.275	13.969	14.329	102,58
Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева		$4 = (1+2) / 3$	69,72%	69,95%	65,71%	

Извор: Извјештаји друштава

У 2011. години осигураницима је по основу позитивно ријешених одштетних захтјева исплаћено 17.849.788 КМ¹, што у односу на исти период 2010. године, када је укупна сума исплаћених одштетних захтјева износила 17.536.005 КМ, представља повећање од 1,79%.

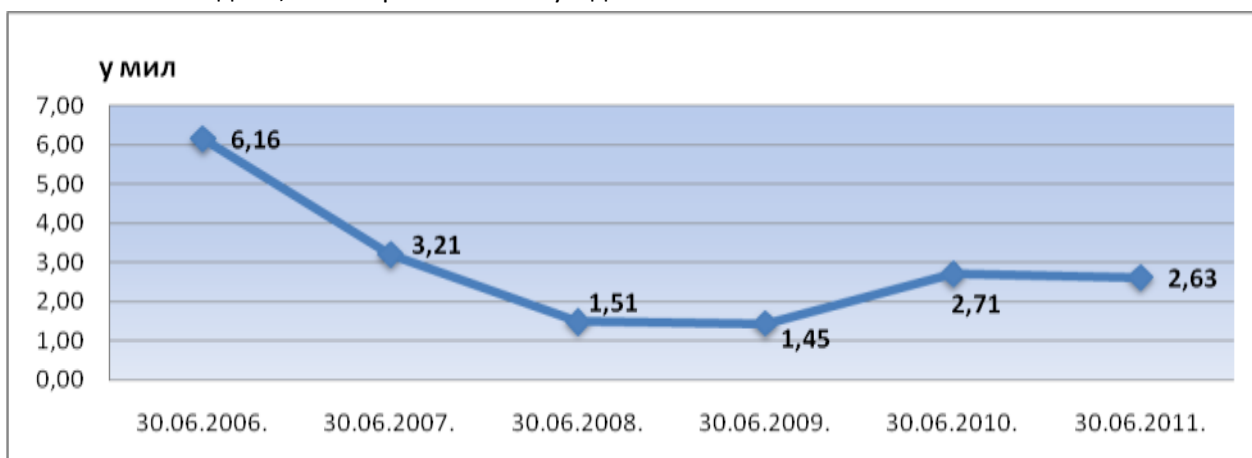
Просјечна стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева, посматрана као однос броја исплаћених и укупног броја позитивно ријешених захтјева приказана је у сљедећој табели:

Табела број 13: Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева код неживотног осигурања

Одштетни захтјеви (неживотно осигурање)			01.01.- 30.06.2009.	01.01.- 30.06.2010.	01.01.- 30.06.2011.	Индекс 2011/10
Укупно позитивно ријешени одштетни захтјеви	Неисплаћени одштетни захтјеви пренијети из претходног периода	1	197	339	389	114,75
	Позитивно ријешени у текућем периоду	2	8.438	8.782	8.466	96,40
Укупно исплаћени одштетни захтјеви		3	7.976	7.966	7.745	97,23
Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева		$4 = 3 / (1+2)$	92,37%	87,34%	87,46%	

Извор: Извјештаји друштава

У наредном графичком приказу је представљено кретање вриједности ријешених, а неисплаћених одштетних захтјева посматрано од стања затеченог у 2006. години до краја прве половине 2011. године, посматраних по полугодиштима.

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 7: Неисплаћени одштетни захтјеви

¹ У овом износу садржано је и 8.520 КМ по основу ренте, исказане код 1 друштва за неживотно осигурање.

На дан 30.06.2011. године износ неисплаћених одштетних захтјева је био 2,63 милиона КМ. Агенција је у првом полугодишту 2011. године вршила континуирани надзор над рјешавањем и исплатом одштетних захтјева у прописаним роковима, те предузимала предвиђене надзорне мјере. У укупном износу неисплаћених штета, доминирају штете код два друштва за осигурање.

У наредној табели дат је преглед стопе ефикасности у рјешавању и исплати одштетних захтјева по друштвима за осигурање:

Табела број 14: Стопа ефикасности у рјешавању и исплати одштетних захтјева друштава

Друштво за осигурање	Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева		Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева	
	30.06.2010.	30.06.2011.	30.06.2010.	30.06.2011.
Бобар осигурање А.Д.	65,93%	62,79%	61,50%	76,30%
Д.Д. Брчко-гас осигурање	74,08%	66,21%	100,00%	100,00%
Grawe osiguranje a.d.	87,19%	83,50%	100,00%	100,00%
Дрина осигурање А.Д.	78,64%	77,96%	100,00%	95,07%
Дунав осигурање А.Д.	74,74%	69,78%	88,96%	90,16%
Јахорина осигурање А.Д.	69,49%	64,10%	96,80%	89,74%
Крајина осигурање А.Д.	75,19%	52,15%	83,18%	57,30%
Микрофин осигурање А.Д.	83,78%	90,24%	100,00%	100%
Нешковић осигурање А.Д.	63,00%	64,77%	99,30%	93,11%
Осигурање Аура А.Д.	56,57%	69,71%	85,92%	100,00%
Триглав Крајина Копаоник осигурање А.Д. за осигурање	54,11%	63,88%	96,09%	92,09%
УКУПНО:	69,95%	66,18%	87,34%	87,86%

Извор: Извјештаји друштава

У односу на исти период претходне године, у 2011. години стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева смањена, док је стопа ефикасности у исплати задржана на истом нивоу. Постоје значајне промјене по појединим друштвима, што ће налагати појачане надзорне активности до краја извјештајне године.

5. БИЛАНСНА СУМА И БИЛАНСНА СТРУКТУРА

На основу достављених финансијских извјештаја друштава за осигурање, у наставку се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција за полугодишта 2010. и 2011. године.

Агенција је, у периоду од оснивања до данас, предузела бројне и разноврсне регулаторне и надзорне активности, како би се сектор дугорочно стабилизовао, а поједина друштва за осигурање финансијски санирала. Наведене активности су утицале на побољшање квалитета билансне структуре друштава за осигурање.

У сљедећој табели се даје приказ вриједности укупне активе, односно пасиве (билансна и ванбилансна) по друштвима за осигурање:

Табела број 15: Билансна сума – укупна актива и пасива преглед по друштвима - у КМ

Друштво за осигурање	Билансна сума 30.06.2010. године		Билансна сума 30.06.2011. године		Индекс 2011/20 10
	износ	%	износ	%	
Бобар осигурање А.Д.	42.322.566	17,55%	38.196.469	14,96%	90,25
Д.Д. Брчко-гас осигурање	15.183.966	6,30%	17.880.814	7,00%	117,76
Граше осигурање А.Д.	27.838.012	11,54%	33.809.730	13,24%	121,45
Дрина осигурање А.Д.	19.098.426	7,92%	19.101.871	7,48%	100,02
Дунав осигурање А.Д.	28.986.990	12,02%	29.207.295	11,44%	100,76
Јахорина осигурање А.Д.	36.554.217	15,16%	37.617.445	14,73%	102,91
Крајина осигурање А.Д.	19.915.055	8,26%	18.277.885	7,16%	91,78
Микрофин осигурање А.Д.	6.770.289	2,81%	7.914.614	3,10%	116,90
Нешковић осигурање А.Д.	27.432.278	11,37%	27.550.820	10,79%	100,43
Триглав Крајина Копаник осигурање А.Д.	13.651.612	5,66%	19.027.863	7,45%	139,38
Осигурање Аура А.Д.	3.445.324	1,43%	6.798.663	2,66%	197,33
УКУПНО :	241.198.735	100%	255.383.469	100%	105,88

Извор: Биланси стања друштава

Укупна билансна сума на тржишту осигурања у Републици Српској са стањем на дан 30.06.2011. године износила је 255.383.469 КМ и у односу на вриједност са стањем на дан 30.06.2010. године увећана је за 14.184.734 КМ или 5,88%. У укупној билансној суми смањено је учешће ванбилансне активе и пасиве са 4,51% на 1,84%.

5.1.Биланс стања

У слиједећој табели се даје скраћена шема збирног биланса стања –актива на нивоу сектора:

Табела број 16: Актива- укупно за сва друштва

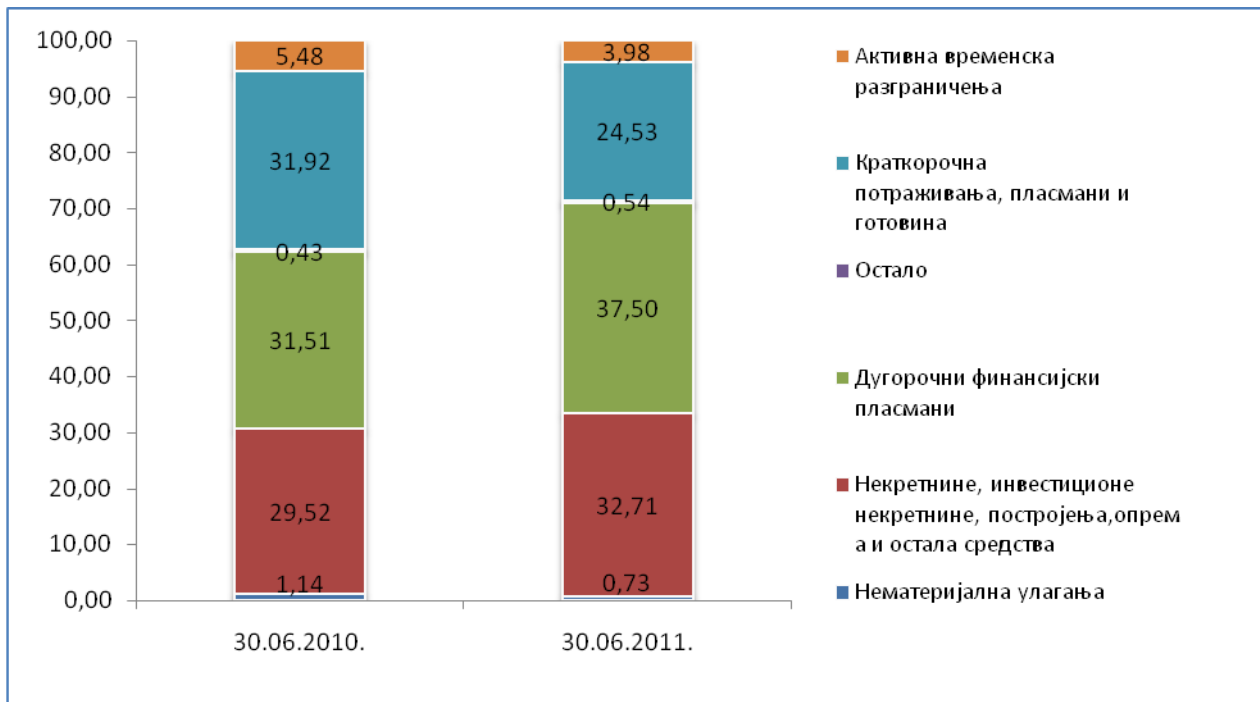
у КМ

А К Т И В А	30.06.2010. година		30.06.2011. година		Индекс 2011/10
	износ	%	износ	%	
А. СТАЛНА ИМОВИНА(I+II+III+IV)	143.522.323	62,19	178.180.587	71,05	124,15
I Нематеријална улагања	2.639.862	1,14	1.840.213	0,73	69,71
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала средства (1+2+3)	68.129.433	29,52	82.036.142	32,71	120,41
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	43.655.612	18,92	48.493.612	19,34	111,08
2. Инвестиционе некретнине	21.064.623	9,13	28.416.555	11,33	134,90
3. Остала основна средства	3.409.198	1,48	5.125.975	2,04	150,36
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	72.723.351	31,51	94.047.791	37,50	129,32
1. Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица	4.685.411	2,03	3.672.353	1,46	78,38
2. Остали дугорочни финансијски пласмани	68.037.940	29,48	90.375.438	36,04	132,83
IV Одложена пореска средства	29.677	0,01	256.440	0,10	864,10
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III)	87.270.495	37,81	72.594.652	28,95	83,18
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	955.420	0,41	1.044.876	0,42	109,36
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	73.665.437	31,92	61.503.966	24,53	83,49
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	10.009.648	4,34	9.835.650	3,92	98,26
2. Остала потраживања	8.026.121	3,48	5.850.049	2,33	72,89
3. Краткорочни финансијски пласмани	46.478.915	20,14	37.362.198	14,90	80,39
4. Готовина	9.152.120	3,97	8.450.527	3,37	92,33
5. Порез на додату вриједност	-1.367		5.542		
III Активна временска разграничења	12.649.638	5,48	9.988.668	3,98	78,96
В. ПОСЛОВНА АКТИВА (А+Б)	230.792.818	100,00	250.775.239	100,00	108,66
Г. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	10.405.917	4,51	4.608.230	1,84	44,28
Д. УКУПНА АКТИВА (В+Г)	241.198.735		255.383.469		105,88

Извор: Биланси стања друштава

Вриједност пословне aktive на тржишту осигурања у Републици Српској са стањем на дан 30.06.2011. године износила је 250.775.239 КМ и у односу на вриједност пословне aktive са стањем на дан 30.06.2010. године увећана је за 19.982.421 КМ или 8,66%.

У наредном графичком приказу је представљена структура active за полугодишта 2010. и 2011. године.

Извор: Биланси стања друштава

Графикон број 8: Структура aktive друштава за осигурање

У посматраном периоду видљива је промјена структуре active, која се огледа у повећању процентуалног учешћа сталне имовине са 62,19% на 71,05%, док је истовремено смањење процентуално учешће текуће имовине са 37,81% на 28,95%. Даљи пораст учешћа сталне имовине, посебно оне у нефинансијским облицима, може имати за посљедицу погоршање ликвидности појединих друштава и њихове способности уредног сервисирања обавеза према осигураницима.

Пораст ставке стална имовина, која је номинално повећана за 34,6 милиона КМ или 24,15%, проузрокован је прије свега порастом слиједећих позиција - земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема, инвестиционе некретнине, остала основна средства и остали дугорочни финансијски пласмани. Инвестиционе некретнине су повећане због улагања средстава техничких резерви у инвестиционе некретнине и рекласификацијом некретнина за обављање дјелатности у инвестиционе некретнине. Агенција је у току надзора, а у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 40 - Инвестиционе некретнине, налагала друштвима, уколико су испуњени услови, да изврше рекласификацију некретнина у инвестиционе. Остала основна средства чине аванси и некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине у припреми.

Дугорочни финансијски пласмани су повећани у односу на прошлу годину за 29,32%, а односе се на учешће у капиталу повезаних и других правних лица, дугорочне кредите одобрене повезаним и другим правним лицима, улагања у хартије од вриједности неповезаних правних лица, дугорочне депозите код банака и обавезна дугорочна улагања у резервни фонд и фонд за накнаду штета Бироа зелене карте. До повећања дугорочних пласмана дошло је првенствено усљед претварања дијела краткорочних депозита у дугорочне, а по истеку рока доспјећа. Депозити су намјенски и служе за обезбјеђење 50% минималног гарантног фонда, техничких резерви и математичке резерве код животног осигурања. Друштва која су имала прекорачење улагања на овој позицији тражила су сагласност Агенције.

Смањење ставке текућа имовина за 16,82% проузроковано је смањењем слиједећих позиција - потраживања по основу премије, учешће у накнади штета и остали купци, остала потраживања,

краткорочни финансијски пласмани и готовина. Доношење Правилника о процјени билансних и ванбилансних позиција друштава за осигурање и појачана контрола исплате штета, спроведене од стране Агенције, као и побољшање пословне праксе од стране друштава за осигурање, у смислу исплате штета, умјесто компензација штета са ненаплаћеном премијом, довели су до промјена збирне позиције краткорочна потраживања, пласмани и готовина у односу на пословну активу.

Активна временска разграничења су значајно смањена у односу на исти период претходне године, што је последица додатног надзора Агенције код појединих друштава, у погледу примјене подзаконских аката и начина обрачуна разграничења код трошкова прибаве.

Ванбилансна, како актива, тако и пасива, односи се на државну имовину коју користи Јахорина осигурање а.д. и отписана потраживања Триглав Крајина Копаоник а.д.о. Ванбилансна актива, односно пасива, смањена је за 55,72% у односу на претходну годину због:

- прекњижавања штета насталих до 1992. године, а које су до сада вођене у ванбилансној евиденцији код Крајина осигурања а.д, чиме су обавезе овог друштва исказане реалније у финансијским извјештајима,
- искњижавања некретнина које су исказане на билансној позицији властитих грађевинских објеката или инвестиционих некретнина, након извршеног усаглашавања документације у земљишним књигама са књиговодственом евиденцијом код Јахорина осигурања а.д,
- прекњижавања потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију након отписа, код Триглав Крајина Копаоник а.д.о.

У наредном прегледу је дат упоредни приказ агрегатних позиција пасиве биланса стања на нивоу сектора за полугодишта 2010. и 2011. године.

Табела број 17: Пасива укупно за сва друштва

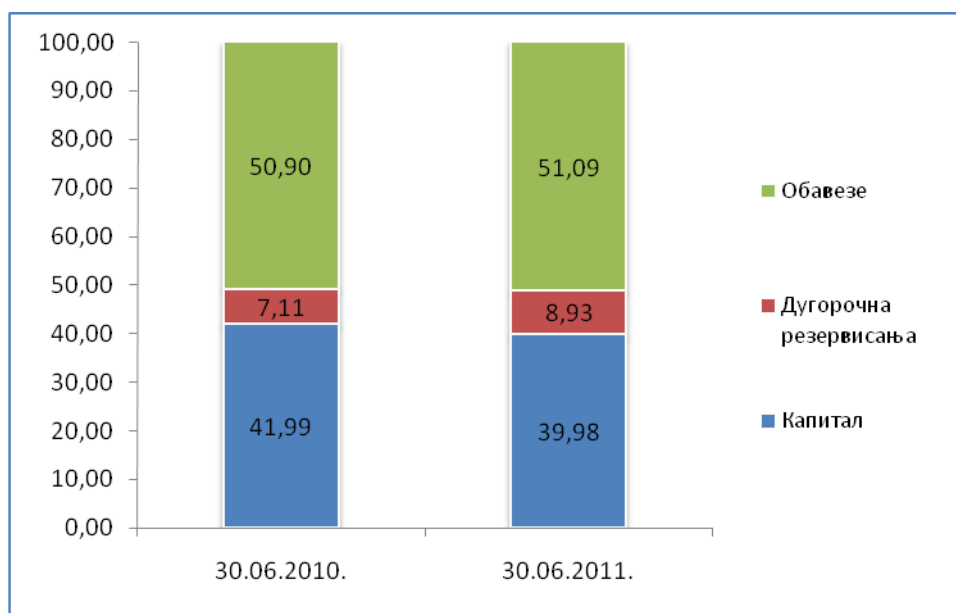
у КМ

ПАСИВА	30.06.2010. година		30.06.2011. година		Индекс 2011/10
	износ	%	износ	%	
А. КАПИТАЛ	96.909.351	41,99	100.257.221	39,98	103,45
1. Основни капитал	93.668.548	40,59	85.182.748	33,97	90,94
2. Емисиона премија	851.400	0,37	252.000	0,10	29,60
3. Резерве из добитка	4.887.195	2,12	2.211.212	0,88	45,25
4. Ревалоризационе резерве	7.531.602	3,26	8.357.994	3,33	110,97
5. Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају	4.908.045	2,13	5.473.758	2,18	111,53
6. Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају	990.968	0,43	1.440.152	0,57	145,33
7. Нераспоређени добитак (8+9)	9.831.424	4,26	11.796.511	4,70	119,99
8. Нераспоређени добитак ранијих година	3.211.425	1,39	4.615.393	1,84	143,72
9. Нераспоређени добитак ове године	6.620.000	2,87	7.181.118	2,86	108,48
10. Губитак до висине капитала (11+12)	23.777.896	10,30	11.576.850	4,62	48,69
11. Губитак ранијих година	22.207.214	9,62	8.344.086	3,33	37,57
12. Губитак текуће године	1.570.682	0,68	3.232.764	1,29	205,82
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	16.410.693	7,11	22.399.454	8,93	136,49
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	117.472.774	50,90	128.118.564	51,09	109,06
1. Дугорочне обавезе	771.905	0,33	680.001	0,27	88,09
2. Краткорочне обавезе и ПВР	116.700.869	50,57	127.438.563	50,82	109,20
2.1. Преносна премија ЖО	2.589.614	1,12	2.878.395	1,15	111,15
2.2. Преносна премија НЖО	55.658.733	24,12	56.815.154	22,66	102,08
2.3. Резервисане штете ЖО	143.267	0,06	222.621	0,09	155,39
2.4. Резервисане штете НЖО	40.246.986	17,44	44.026.113	17,56	109,39
2.5. Друга пасивна разграничења	3.274.185	1,42	5.949.612	2,37	181,71
2.6. Остале краткорочне обавезе	14.788.084	6,41	17.546.668	7,00	118,65
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА (А+Б+В)	230.792.818	100,00	250.775.239	100,00	108,66
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	10.405.917	4,51	4.608.230	1,84	44,28
Ђ. УКУПНА ПАСИВА (Г+Д)	241.198.735		255.383.469		105,88

Извор:Биланси стања друштава

Вриједност пословне пасиве свих друштава на тржишту осигурања у Републици Српској на дан 30.06.2011. године је износила 250.775.239 КМ и у односу на вриједност пословне пасиве исказану на дан 30.06.2010. године већа је за 8,66%.

У наредном графичком приказу је представљена структура пасиве за полугодишта 2010. и 2011. године.

Извор: Биланси стања друштава

Графикон број 9: Структура пасиве друштава за осигурање

Из табеларног прегледа и графичког приказа видљиво је да на дан 30.06.2011. године у структури пословне пасиве капитал учествује са 39,98%, дугорочна резервисања са 8,93%, а бавезе и ПВП са 51,09%.

Преглед укупног капитала по друштвима за осигурање приказан је у наредној табели:

Табела број 18: Укупни капитал – преглед по друштвима

- у КМ

Друштво за осигурање	Капитал 30.06.2010. године		Капитал 30.06.2011. године		Индекс 2011/2010
	износ	%	износ	%	
Бобар осигурање А.Д.	20.432.198	21,08%	19.022.380	18,97%	93,10
Д.Д. Брчко-гас осигурање	6.803.789	7,02%	7.216.226	7,20%	106,06
Граве осигурање А.Д.	8.266.572	8,53%	8.698.653	8,68%	105,23
Дрина осигурање А.Д.	9.099.425	9,39%	7.798.796	7,78%	85,71
Дунав осигурање А.Д.	11.435.692	11,80%	9.537.282	9,51%	83,40
Јахорина осигурање А.Д.	9.619.775	9,93%	11.909.170	11,88%	123,80
Крајина осигурање А.Д.	8.874.465	9,16%	6.376.478	6,36%	71,85
Микрофин осигурање А.Д.	5.471.157	5,65%	5.983.136	5,97%	109,36
Нешковић осигурање А.Д.	13.942.915	14,39%	14.291.362	14,25%	102,50
Триглав Крајина Копаоник осигурање А.Д.	842.311	0,87%	5.233.992	5,22%	621,38
Осигурање Аура А.Д.	2.121.052	2,19%	4.189.746	4,18%	197,53
УКУПНО:	96.909.351	100%	100.257.221	100%	103,45

Извор: Биланси стања друштава

Укупни капитал друштава за осигурање повећан је за 3.347.870 КМ или 3,45% у односу на исти период претходне године. У структури капитала забиљежено је смањење на позицијама: основни капитал за 8.485.800 КМ или 9,06%; емисиона премија за 599.400 КМ или 70,40%; резерве из добитка за 2.675.983 КМ или 54,75%, и то због покрића губитка из ранијих година на терет капитала, у складу са законом. Смањен је и губитак до висине капитала (одбитна ставка) за 12.201.046 КМ или 51,31%. У структури капитала повећане су позиције ревалоризационе резерве за 826.392 или 10,97% и нераспоређени добитак за 1.965.087 КМ или 19,99%.

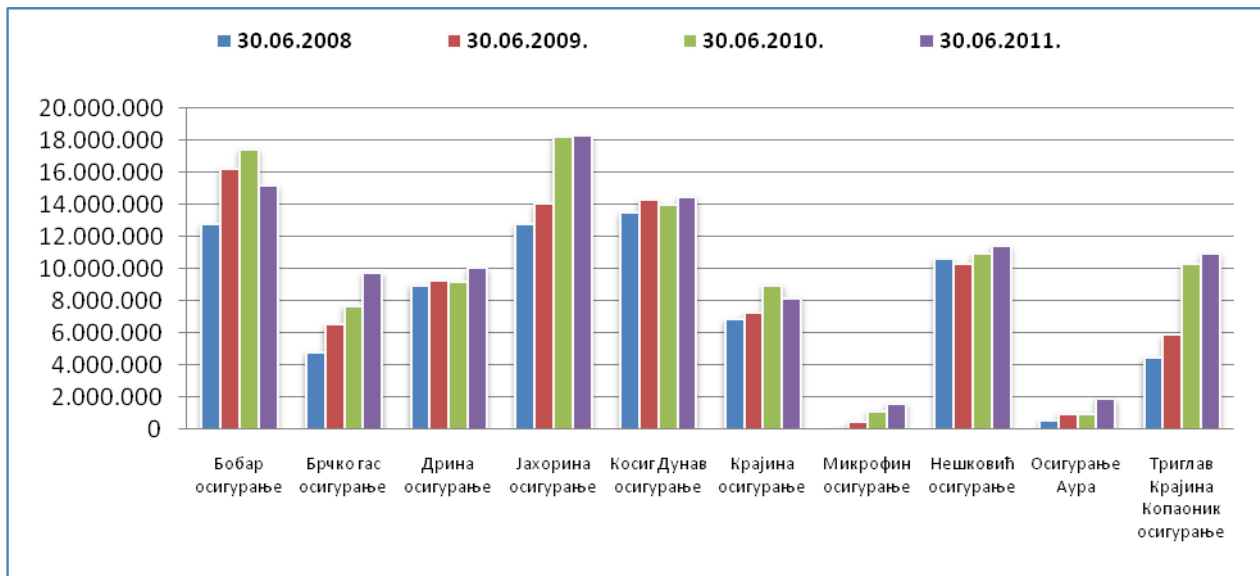
Дугорочна резервисања у односу на претходну годину порасла су за 5.988.761 КМ или 36,49%, углавном због пораста вриједности на позицији математичких резерви осигурања живота. У категорији дугорочних резервисања налази се и позиција резервисања за примања запослених, предвиђена Међународним рачуноводственим стандардом 19.

Категорија укупних обавеза је повећана у односу на 30.06.2010. године за 10.645.790 КМ или 9,06%. У структури укупних обавеза смањене су дугорочне обавезе за 91.904 КМ или 11,91%, а повећане краткорочне обавезе за 10.737.694 КМ или 9,20% и остале краткорочне обавезе за 2.785.584 КМ или 18,65%. Краткорочне обавезе су се повећале по основу кредитног задужења код два друштва. Позиција обавезе по основу исплате штета није се значајно промијенила у односу на исти период прошле године, иако поједина друштва због проблема са ликвидношћу, имају потешкоће код исплате штета у прописаном року.

Наставља се тренд раста на позицији краткорочних обавеза и пасивних временских разграничења. Преносна премија животних осигурања повећана је за 288.781 КМ или 11,15%, док је преносна премија неживотних осигурања повећана је за 1.156.421 КМ или 2,08%. Резервисане штете животних осигурања повећане су за 79.354 КМ или 55,39%, док су резервисане штете неживотних осигурања повећане за 3.779.127 КМ или 9,39%. Агенција је у току надзора код појединих друштава наложила повећање резервација за штете.

Друга пасивна разграничења повећана су за 2.675.427 КМ или 81,71%. На овој позицији исказан је допринос за превентиву, одложене пореске обавезе и обрачунати приходи будућег периода.

Наредни графички прегледи илуструју позитивне промјене у виду пораста висине техничких резерви и побољшања структуре улагања средстава за њихово покриће:

Извор: Извјештаји друштава

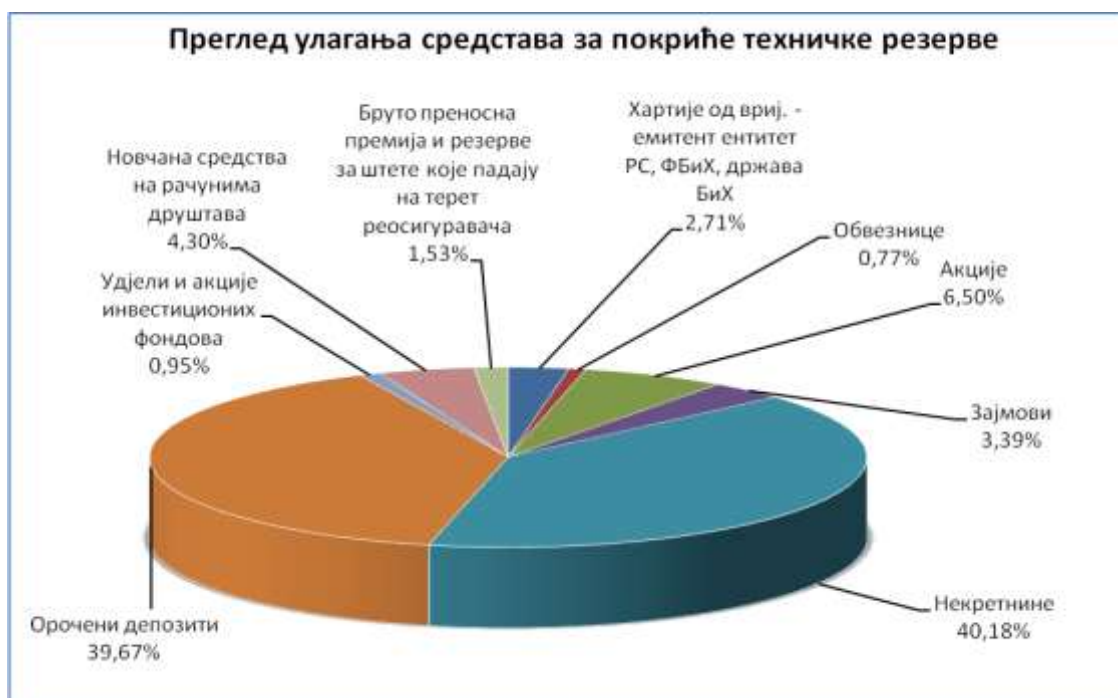
Графикон број 10: Техничке резерве друштава за неживотно осигурање

Укупан износ обрачунатих техничких резерви, према финансијским и актуарским извјештајима, на дан 30.06.2011. године износи 126 милиона КМ, од тога се на животно осигурање односи 23,91 милиона КМ и на неживотна осигурања 102,08 милиона КМ. Подзаконским актом Агенције прописани су услови за њихово покриће. Основни проблеми везани за улагања средстава за покриће техничких резерви огледају се у још увијек недовољној диверзификацији (доминација орочених депозита и некретнина), те у чињеници да један број друштава још увијек није обезбиједио

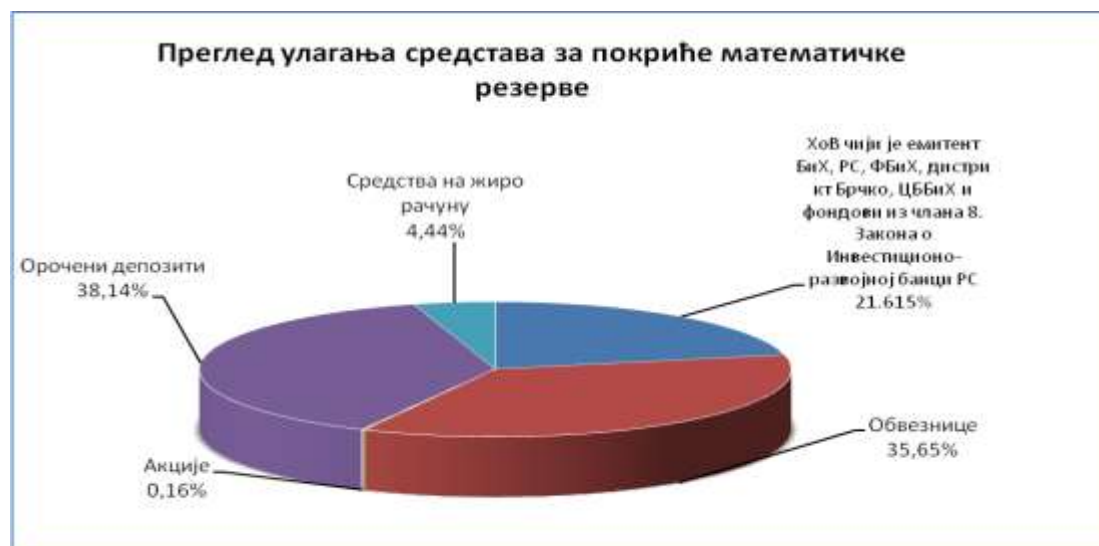
довољан обим покрића. Агенција је у 2011. години овим друштвима наложила мјере прописане законом и одредила рокове за усклађивање.

У наредним графиконима даје се структура обезбијеђених средстава за покриће техничких резерви.

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 11: Улагања средстава за покриће техничке резерве - неживотна осигурања на дан 30.06.2011. године

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 12: Улагања средстава за покриће техничке резерве – животна осигурања на дан 30.06.2011. године

5.2.Биланс успјеха

У наредној табели дат је упоредни преглед ставки биланса успјеха на нивоу сектора по полугодиштима за 2010. и 2011. годину.

Табела број 19: БИЛАНС УСПЈЕХА- укупно за сва друштва

ПОЗИЦИЈА	30.06.2010.	%	30.06.2011.	%	Индекс 2011/10
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	63.707.431	92,11	67.945.379	90,33	106,65
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	10.397.607		10.736.849		103,26
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	49.555.517		52.373.807		105,69
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	76.738		495.340		645,50
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	1.711.867		1.623.922		94,86
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	812		48.043		5,916,63
6. Други пословни приходи	1.964.890		2.667.418		135,75
II - Пословни расходи (1+2)	56.115.216	88,53	63.394.196	89,91	112,97
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	29.858.039		31.092.515		104,13
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	4.002.483		4.675.986		116,83
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	927.595		1.008.391		108,71
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	24.927.961		25.408.138		101,93
2. Трошкови спровођења осигурања	26.257.177		32.301.681		123,02
III - Пословни добитак/губитак (AI-AII)	7.592.215		4.551.183		59,87
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	3.143.108	4,54	2.895.053	3,85	92,11
II - Финансијски расходи	348.616	0,55	235.936	0,33	67,68
III Финансијски добитак/губитак (БИ-БИИ)	2.794.492		2.659.117		95,16
АБ. Добитак/губитак редовне активности (AIII+BIII)	10.386.707		7.210.300		69,35
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	2.006.707	2,90	4.267.557	5,67	212,66
II - Остали расходи	6.564.122	10,36	6.872.257	9,75	104,69
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (VI-VII)	-4.557.415		-2.604.700		57,15
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине					
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	341.599	0,54	5.574	0,01	1,63
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (ГI-ГII)	-341.599		-5.574		1,63
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА					
			370		
Ђ. ДОБИТАК/ ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	5.487.693		4.600.396		83,68
Е. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ	438.375		588.461		134,24
Ж. НЕТО ДОБИТАК И НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА(Ђ-Е)= (Ж1-Ж2)	5.049.318		4.011.935		79,30
1. Нето добитак текуће године	6.620.000		7.244.699		109,27
2. Нето губитак текуће године	1.570.682		3.232.764		205,82
З. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добици утврђени директно у капиталу	306.421	0,44	107.862	0,14	35,20
II - Губици утврђени директно у капиталу	14.397	0,02			
И. НЕТО РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ДОБИТАКА И ГУБИТАКА У ПЕРИОДУ (Ж+З1-З2)	5.341.342		4.119.797		76,99
Ј. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (AI+BI+VI+ГI+ДI+З1)	69.163.667	100,00	75.216.221	100,00	108,75
К. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (AII+BIII+VII+ГII+ЗII)	63.383.950	100,00	70.507.963	100,00	111,24
Л. УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Ј-К)	5.779.717		4.708.258		81,46
Љ. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ	438.375		588.461		134,24
М.УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Л-Љ)	5.341.342		4.119.797		77,13

Извор:Биланси успјеха друштава

Укупни приходи друштава у 2011. години су износили 75.216.221 КМ, што у односу на претходну годину представља повећање за 6,052,554 КМ или 8,75%. Укупни расходи друштава у 2011. години су износили 70.507.963 КМ и у односу на расходе претходне године већи су за 7,124,013 КМ или 11,24%. Укупан нето резултат на нивоу свих друштава је позитиван и износи 4.119.797 КМ и мањи је у односу на претходну годину за 22,87%.

У укупним приходима пословни приходи учествују са 90,33%, финансијски са 3,85%, остали приходи 5,67% и добици утврђени директно у капиталу 0,14%. Пословни приходи износили су 67.945.379 КМ и већи су у односу на претходну годину за 4.237.948 КМ или 6,65 %. У оквиру ове позиције дошло је до повећања на позицијама прихода од премије животних осигурања за 339.242 КМ или 3,26%., приходи од премије неживотних осигурања за 2.818.290 КМ или 5,69%; приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања у накнади штета за 418.602 КМ, односно за 5 пута и други пословни приходи за 702.528 КМ или 35,75%. До смањења је дошло на позицији приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања смањени су за 87.945 КМ или 5,14%. Финансијски приходи су мањи у односу на претходну годину за 248.055 КМ или 7,89%. Остали приходи повећани су за 2.260.850 КМ или 112,66%. Добити утврђени директно у капиталу износе 107.862 КМ и смањени су у односу на претходну годину за 64,80%.

У укупним расходима пословни расходи учествују са 89,91%, финансијски расходи 0,33%, остали расходи 9,75% , расходи од усклађивања вриједности имовине 0,01%. Пословни расходи износили су 63.394.196 КМ и већи су у односу на претходну годину за 7,278,980 КМ или 12,97%. Функционални расходи билеже раст од 1.234.476 КМ или 4,13%, а у оквиру њих повећани су: расходи за дугорочна резервисања за 673.503 КМ или 16,83%, накнаде штета животна осигурања за 80.796 КМ или 8,71%; накнаде штета неживотна осигурања за 480.177 КМ или 1,93%; трошкови спровођења осигурања за 6.044.504 КМ или 23,02%. Финансијски расходи су смањени за 112.680 КМ или 32,32%. Остали расходи су повећани за 308.135 КМ или 4,69%. Расходи од усклађивања вриједности имовине су смањени за 336.025 КМ или 98,37% .

Резултат редовне активности је категорија фазног резултата у пословању друштава за осигурање, те представља разлику између пословних и финансијских прихода и расхода. То је резултат остварен из основне дјелатности осигуравајућих друштава. Остварени резултат редовне активности на нивоу свих друштава је позитиван и износи 7.210.300 КМ и мањи је за 3.176.407 КМ или 30,65% у односу на исти период 2010. године.

Од једанаест друштава за осигурање девет их је пословало позитивно са нето добитком од 7.244.699 КМ, док су два друштва исказала нето губитак у износу од 3.232.764 КМ, тако да је финансијски резултат сектора осигурања позитиван и износи 4.011.935 КМ. Ако се томе додају добици/губици директно у капиталу добија се укупан нето добитак у обрачунском периоду у износу од 7.263.714 КМ, односно укупан нето губитак у износу од 3.143.917 КМ, тј. укупан нето резултат у обрачунском периоду износи 4.119.797 КМ.

6. ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА

Оцјена успјешности пословања осигуравајућих друштава врши се кроз комплексну анализу финансијских и других извјештаја. Поред уобичајених показатеља у оквиру анализе финансијске позиције предузећа, због специфичности дјелатности коју обављају, код друштва за осигурање користе се и други показатељи, који одражавају посебне аспекте пословања. У наредном прегледу дати су основни показатељи пословања:

Табела број 20: Показатељи пословања

О П И С	30.06.2010.	30.06.2011.
Премија по запосленом (у КМ)	53.451	52.127
Укупан приход по запосленом (у КМ)	62.941	62.317
Добит по запосленом (у КМ)	4.882	3.413
Добит/Укупан приход (%)	7,76	5,48
Рацио штета (%)	37,48	36,96
Рацио трошкова (%)	47,66	54,02
Комбиновани рацио (%)	85,14	90,98
Рацио солвентности (%)	175,91	167,66
Општа ликвидност (%)	5,90	4,14
Поврат на уложену имовину (ROA) (%)	2,31	1,64
Поврат на уложени властити капитал (ROE) (%)	5,51	4,11

Извор: Извјештаји друштава

Из упоредног приказа изабраних показатеља на ниво сектора осигурања у РС може се закључити слиједеће:

- број запослених растао је брже од раста обрачунате премије осигурања, што је довело до пада вриједности показатеља- премије по запосленом и укупан приход по запосленом;
- смањење вриједности добити по запосленом посљедица је, с једне стране пораста броја запослених, а с друге стране пада укупне добити;
- рацио штета је остао на приближно истом нивоу, док је рацио трошкова повећан због номиналног и релативног пораста трошкова (материјал, енергије, услуге и нематеријални трошкови, те трошкови зарада), што карактерише готово сва друштава за осигурање. Повећани рацио трошкова, уз непромијењени рацио штета, резултирао је порастом комбинованог рация, што говори о смањеној профитабилности из послова осигурања на нивоу сектора;

- укупан сопствени капитал друштава за осигурање растао је спорије од укупног нето прихода од премије, што је резултирало нешто нижим рациом солвентности у односу на претходни период;
- коефицијент опште ликвидности, мјерен као однос текуће имовине и краткорочних обавеза, представља способност друштва да своје обавезе измирује у роковима доспијећа. Вриједност овог показатеља је погоршана на нивоу сектора, усљед повећања краткорочних обавеза, док је краткорочна-текућа актива смањена. Треба ипак имати у виду да је значајан дио текуће имовине-краткорочни финансијски пласмани конвертован у дугорочне финансијске пласмане, ради покрића гарантног фонда и техничких резерви.
- поврат на уложену имовину (ROA) и поврат на уложени властити капитал (ROE) смањени су због истовременог пада нето добит сектора у цјелини, с једне стране, и повећања активе и сопственог капитала, с друге стране.

ЗАКЉУЧАК

На основу података и информација презентованих у овом Извјештају, у наставку се резимирају основне карактеристике тржишта осигурања у Републици Српској у првој половини 2011. године:

- обрачуната премија је повећана, настављен је надпросјечан раст премије животног осигурања;
- постепено се побољшава структура обрачунате премије, иако и даље доминира осигурање од аутоодговорности;
- остварен је позитиван нето финансијски резултат на нивоу сектора, али је већина показатеља профитабилности и рентабилности погоршана;
- повећан је број запослених;
- повећана је вриједност техничких резерви и побољшана је структура улагања за њихово покриће;
- повећана је укупна билансна сума;
- повећана је вриједност укупног капитала;
- заокружен је регулаторни оквир;
- упостављена је адекватна институционална инфраструктура;
- развијени су различити начини комуникације и заштите интереса и права осигураника и других корисника осигурања.
- континирано се унапређује степен едукованости запослених у сектору осигурања.

Основни проблеми у функционисању сектора осигурања су:

- смањена ефикасност рјешавања и исплате одштетних захтјева код мањег броја друштава за осигурање;
- недостатак адекватног покрића техничких резерви код једног броја друштава за осигурање;
- нелојална конкуренција и нарушавање премијског система аутоодговорности;
- још увијек значајан удио трансакција са повезаним лицима и недостатак транспарентности код мањег броја друштава за осигурање;
- неразвијени системи интерне контроле и ревизије у друштвима за осигурање;
- лоше управљање трошковима.

Имајући у виду наведено у наредном периоду провођењем надзорних активности и мјера треба инсистирати на:

- досљедној заштити осигураника и трећих оштећених лица, повећавати ефикасност у обради и исплати одштетних захтјева;
- повећању капиталне адекватности друштава за осигурање;
- побољшању квалитета активе и реалној процјени билансних позиција;
- даљем побољшању структуре средстава за покриће техничких и математичких резерви и гарантног фонда;
- унапређењу интерних контролних поступака и развијању интерне ревизије у друштвима за осигурање;
- повећаној одговорности управних и надзорних органа друштава за осигурање на обезбјеђењу законитог, стабилног и солидног пословања.